

Ի՞նչ է Ճշմարտությունը: — Թիվ երրորդ

Էմմաուս տանող ճանապարհը

Jeff Pippenger

2023-09-07

Հովհաննեսի ավետարանում, Վերջին ընթրիքից անմիջապես հետո մինչև Հիսուսի Գեթսեմանիի պարտեզ գնալը, կա մի երկար պատմություն՝ տասնչորսերորդ գլխից մինչև տասնյոթերորդ գլխի ավարտը: Ես մտադիր եմ այդ գլուխներին անդրադառնալ հաջորդ հոդվածում: Այս հոդվածը այն հիմքն է, որի վրա պիտի կառուցվի այդ գլուխների ըմբռնումը: Քրիստոսի պատմության բարեփոխական գծի տեսանկյունից, այդ գլուխներում ներկայացված Քրիստոսի և Նրա աշակերտների երկխոսությունը գտնվում է հաղթական մուտքից անմիջապես հետո և խաչից անմիջապես առաջ: Հիսուսը մտավ Երուսաղեմ, ապա ունեցավ Իր վերջին ընթրիքը աշակերտների հետ, ապա տեղի է ունենում այդ պատմությունը, և այնուհետև Նա գնում է Գեթսեմանի, իսկ նույն օրվա կեսգիշերին Նա ձերբակալվում է, և սկսվում է այն յոթաստիճան ընթացքը, որ տանում է դեպի խաչելությունը: Նա և աշակերտները մարգարեականորեն գտնվում էին Exeter camp meeting-ից անմիջապես հետո և Great Disappointment-ից անմիջապես առաջ, մի պատմության մեջ, որը ներկայացված է seventh month movement-ով: Այն պատմության մեջ, որ սկսվում է Վերջին ընթրիքից անմիջապես հետո, առաջին բանը, որ Հիսուսն ասում է, սա է:

Թող ձեր սիրտը չխռովվի. դուք հավատում եք Աստծուն, հավատացե՛ք նաև ինձ:
Հովհաննես 14:1:

Գիտենալով, որ ընդամենը մի քանի ժամից մեծ հիասթափություն էր սպասվում, Հիսուսը փորձեց զորացնել Իր աշակերտներին առաջիկա ճգնաժամի համար: Մարգարեության այն թաքնված գիծը, որը գտնվում է այն չորս սահմանանշանների մեջ, որոնք կազմում են այն իրադարձությունները, որոնք խորհրդանշված են որպես յոթ որոտներ, այն պատմությունն է, որի մեջ տեղի են ունենում Հովհաննեսի ավետարանի այս պատումի երեք քայլերը: Այդ թաքնված գիծը, յոթ որոտների ներսում, ներկայացնում է առաջին հիասթափությունից մինչև վերջին հիասթափություն եղած պատմությունը:

Հիսուսը նրանց ասելուց անմիջապես առաջ, որ «ձեր սրտերը չխռովվեն», Հուդա Իսկարիոտացին դուրս էր եկել ընթրիքից՝ երրորդ և վերջին անգամ Սանհեդրին գնալու համար: Երբ նա ընթրիքից դուրս եկավ իր երրորդ հանդիպման համար, փակեց իր փորձության ժամանակը:

Յոթ որոտների խորհրդանշի ներսում եղած թաքնված գծի համատեքստում Քրիստոսի հաղթական մուտքը ներկայացնում է Կեսգիշերյան Աղաղակը, որտեղ երկրպագուների երկու դասեր են ի հայտ գալիս: Եբրայերենի միջին տառի ճանապարհային նշանը, որն օգտագործվում է «Ճշմարտություն» եբրայերեն բառը կազմելու համար, եբրայական

այբուբենի տասներեքերորդ տառն է: Տասներեքը ներկայացնում է ապստամբություն, և որպես մարգարեական ճանապարհային նշան՝ այն ներկայացնում է Կեսգիշերյան Աղաղակը, որտեղ հիմար կույսերը ներկայացնում են ապստամբության դրսևորում, ինչպես նաև Հուդան՝ հաղթական մուտքի ճանապարհային նշանի ժամանակ:

«Ցորենի միջում որոմներ եղել են և միշտ էլ կլինեն, իմաստուն կույսերի հետ՝ անխոհեմ կույսեր, իրենց ճրագներով հանդերձներում յուր չունեցողներ: Այն եկեղեցում, որ Քրիստոսը հաստատեց երկրի վրա, կար ազահ մի Հուդա, և եկեղեցու պատմության յուրաքանչյուր փուլում լինելու են Հուդաներ»: Signs of the Times, October 23, 1879.

Երբ Հուդան վերադարձրեց փողը, խոստովանեց իր մատնությունը Կայիափային, ապա՝ Քրիստոսին, այնուհետև գնաց իրեն կախելու: Երբ նա դուրս էր գալիս դատաստանի դահլիճից, աղաղակեց այն նույն բառերով, որոնք արտահայտում են հիմար կույսի տագնապը, երբ նրանք գիտակցում են, որ յուրը չեն ստացել:

«Հուդան տեսավ, որ իր աղաչանքներն ապարդյուն էին, և դահլիճից դուրս նետվեց՝ բացականչելով. Չափազանց ուշ է՝ Չափազանց ուշ է՝ Նա զգաց, որ չի կարող կենդանի մնալ՝ Հիսուսի խաչվելը տեսնելու համար, և հուսահատության մեջ դուրս գնաց ու կախվեց»: Desire of Ages, 722.

Հուդան ներկայացնում է կեղծ Կեսգիշերյան Աղաղակի պատգամը՝ «սրահից շտապ դուրս նետվելով և բացականչելով. Չափազանց ուշ է: Չափազանց ուշ է»: Պատգամը միշտ դրսևորում է երկրպագուների երկու դաս, և ինչպես միլլերական պատմության մեջ, այդպես էլ հիմար կույսերը ճշմարիտ Կեսգիշերյան Աղաղակի պատգամի գալուց հետո շարունակում են կեղծ պատգամով: Այսպիսով, միլլերական պատմության մեջ մենք տեսնում ենք այն շարժումը, որ Վիլյամ Միլլերին ընտրեց որպես առաջնորդ՝ միաժամանակ մերժելով երրորդ հրեշտակի պատգամը և ընդդիմանալով այն փոքր հոտին, որ հետևեց Քրիստոսին դեպի Ամենասուրբ Տեղը:

«Իմ միտքը տարվեց դեպի ապագան, երբ ազդանշանը կտրվի. “Ահա, Փեսան գալիս է. ելե՛ք Նրան ընդառաջ”»: Սակայն ոմանք կհապաղեն ձեռք բերել յուրը՝ իրենց ճրագները լցնելու համար, և չափազանց ուշ կհայտնաբերեն, որ բնավորությունը, որը ներկայացված է յուրով, փոխանցելի չէ»: Review and Herald, February 11, 1896.

Թաքնված պատմության երրորդ ճանապարհանշանը ներկայացնում է դատաստանը և խորհրդանշվում է երբայական այբուբենի վերջին տառով: Այդ տառը «Թավ»-ն է, և երբ գրվում է, խաչի ձև ունի: Խաչը ներկայացնում է դատաստանը:

Միլլերական պատմության առաջին հիասթափությունից մինչև Կեսգիշերյան Աղաղակը, կամ այբուբենի առաջին՝ ալֆա տառից մինչև տասներեքերորդ տառը, գոյություն ունի մի սահմանագիծ, որ ներկայացնում է ժամանակի մի շրջան, որը նույնացվում է տասը կույսերի առակի մեջ եղած ուշացման ժամանակի հետ, մի ուշացման ժամանակ, որը նաև գտնվում է Ամբակումի երկրորդ գլխում: Կեսգիշերյան Աղաղակից, կամ ապստամբության տասներեքերորդ տառից մինչև մեծ հիասթափությունը՝ այբուբենի վերջին տառը, նույնպես կա ժամանակի մի շրջան, որը

կոչվեց «յոթերորդ ամսվա շարժում»՝ ոչ թե այն պատճառով, որ այն տևեց յոթ ամիս, այլ որովհետև Կեսգիշերյան Աղաղակի պատգամը ցույց էր տալիս, որ Քրիստոսը պիտի գար հրեական օրացույցի յոթերորդ ամսվա տասներորդ օրը, որը Քավության օրն էր:

Հովհաննեսի ավետարանի տասնչորսերորդ գլխից մինչև տասնութերորդ գլուխ ընկած պատմության համատեքստը սկսվում է այնպիսի ժամանակահատվածում, որը նախատիպում է միլլերական պատմության յոթերորդ ամսվա շարժումը: Հովհաննեսի ավետարանի այս պատմության ծանրակշիռ նպատակը աշակերտներին խաչի գալիք ճգնաժամին («Տավ» տառը) նախապատրաստելն է: Ուստի Քրիստոսը ցույց է տալիս, որ Իր մահից մինչև Իր Հոր մոտ համբարձվելը և վերադարձը Իր աշակերտների համար լինելու էր վշտի, անորոշության և հիասթափության ժամանակաշրջան: Ինչպես բարեփոխչական գծերի վկայության մեջ ներկայացված բոլոր առաջին հիասթափությունների մարգարեական բնութագրերին է հատուկ, այդ հիասթափությունը ներառում է մի վիճակ, որ առաջ է բերվում նախկինում հայտնված կարևոր ճշմարտության անտեսումից: Քրիստոսի մահը խաչի վրա եղել է և մնում է կարևոր ճշմարտություն, և Նա աշակերտներին ուղղակիորեն ասել էր, որ պիտի խաչվի և հարություն առնի, սակայն ճգնաժամն այնքան մեծ էր, այնքան ճնշող, որ նրանք մոռացան այն, ինչ պետք է հիշեին:

«Երբ Քրիստոսը՝ Իսրայելի Հույսը, խաչից կախվեց և բարձրացվեց, ինչպես ասել էր Նիկողեմոսին, թե պիտի բարձրացվի, աշակերտների հույսը Հիսուսի հետ մեռավ: Նրանք չէին կարող բացատրել այդ բանը: Նրանք չէին կարող հասկանալ այն ամենը, ինչ Քրիստոսը նախապես ասել էր նրանց այդ մասին»: Faith and Works, 63.

Հովհաննեսի այն չորս գլուխների ամբողջ պատմության հիմնական բեռը, որոնց մենք անդրադառնում ենք, այն էր, որ Հիսուսը պատրաստում էր Իր աշակերտներին այն հիասթափության շրջանին, որ նրանք պիտի ապրեին՝ սկսած Հիսուսի կեսգիշերային ձերբակալությունից մինչև այն ժամանակը, երբ Նա վերադառնար Իր Հոր մոտ համբարձվելուց հետո: Հովհաննեսի այդ չորս գլուխներում այն ժամանակաշրջանը, երբ Քրիստոսը բացակայում էր աշակերտներից, ներկայացնում է սպասման մի ժամանակ: Պատմականորեն այդ ժամանակաշրջանը, որը ես բնորոշում եմ որպես սպասման ժամանակ, տեղի ունեցավ խաչի ճգնաժամից հետո: Այն չորս գլուխներում, որոնք մենք պատրաստվում ենք քննել, դրանք մարգարեականորեն ներկայացնում են այն սպասման ժամանակը, որ սկսվում է առաջին հիասթափությամբ, և ոչ թե խաչի մեծ հիասթափությունից հետո:

Ինչո՞ւ եմ առաջարկում, որ վերջին հիասթափությունը, որի համար Քրիստոսը պատրաստում էր Իր աշակերտներին, նախատիպում էր առաջին հիասթափությունը, որը Քրիստոսի բարեփոխչական գծում Ղազարոսի մահն էր: Այս հարցը պետք է լուծվի, նախքան մենք կարողանանք Հովհաննեսի չորս գլուխներում եղած պատմությունը տեսնել այն լույսի ներքո, որը հաստատում է այն ճշմարտությունները, որոնք այժմ բացվում են յոթ որոտների ծածուկ պատմության հետ կապված:

Քրիստոսի պատմության մեջ Ղազարոսի մահվան և հարության միջև ընկած ժամանակահատվածը համապատասխանում է հապաղման ժամանակին: Այնուհետև Քրիստոս գնում է Երուսաղեմ՝ Իր հաղթական մուտքի համար: Հովհաննեսի տասնչորսերորդ գլխում Քրիստոս խոսում է Իր աշակերտների հետ այն պատմական ընթացքի ընթացքում, որը պիտի լիներ յոթերորդ ամսվա շարժումը, որը սկսվեց այն ժամանակ, երբ հապաղման ժամանակն արդեն ավարտվել էր Կեսգիշերյան Աղաղակի լուրի գալուստով, որն էլ սկիզբ դրեց յոթերորդ ամսվա շարժմանը:

Հասկանալու համար, թե ինչպես է երբայերեն «ճշմարտություն» բառը հաստատում այն թաքնված պատմության նույնականացումը, որը բացվել է յոթ որոտների խորհրդանշական պատմությունից, պահանջվում է որոշակի մանրակրկիտ վերլուծություն այն պատգամի, որ Քրիստոսն այն ժամանակ տալիս էր Իր աշակերտներին Հովհաննեսի տասնչորսերորդ գլխից մինչև տասնյոթերորդ գլուխը: Այն ձևի օրինակ, որով մենք հիասթափության նշանակակետը կիրառվում է՝ առաջին հիասթափության նշանակակետը լուսաբանելու համար, կարելի է տեսնել Եմմավուսի ճանապարհին գտնվող աշակերտների փորձառության մեջ:

Միլլերական պատմության մեջ հապաղման ժամանակաշրջանն ավարտվեց 1843 թվականի նախապես ձախողված կանխատեսման ուղղմամբ: Սամուել Մոռուի աշխատանքը՝ այն պատգամի մշակման մեջ, որը սկիզբ դրեց յոթերորդ ամսվա շարժմանը և ավարտվեց Մեծ Հիասթափությամբ, կարելի է պատմականորեն հետազդել՝ հետևելով Սամուել Մոռուի հասկացողության աճին նրա հրատարակված գրությունների և նրա հրապարակային ներկայացումների միջոցով, որոնք նախորդեցին Էքսերթերի ճամբարային ժողովին: Ներշնչված մեկնաբանությունն այդ զարգացումն այլ կերպ է ներկայացնում, քան պարզապես Մոռուի վերջնական պատգամի պատմական զարգացումը: Քույր Ուայթը տեղեկացնում է մեզ, որ այդ պատգամը ճանաչվեց այն ժամանակ, երբ Տերը Իր ձեռքը հեռացրեց Ամբակումի 1843 թվականի քարտեզի թվերի մեջ եղած սխալից:

«Ես տեսայ Աստծու ժողովրդին՝ ակնկալութեամբ ուրախ, սպասելով իրենց Տիրոջը: Բայց Աստուած կամեցաւ նրանց փորձել: Նրա ձեռքը ծածկեց մի սխալ մարգարէական ժամանակաշրջանների հաշուարկի մեջ: Նրանք, որ սպասում էին իրենց Տիրոջը, չյայտնաբերեցին այդ սխալը, եւ նոյնպէս ժամանակին հակառակ կանգնած ամենագիտուն մարդիկը չտեսան այն: Աստուած կամեցաւ, որ Իր ժողովուրդը յուսախաբութեան հանդիպի: Ժամանակն անցաւ, եւ նրանք, որ իրենց Փրկչին սպասել էին ուրախ ակնկալութեամբ, տրտմեցին ու վիատուեցին, մինչդեռ նրանք, որ չէին սիրել Յիսուսի յայտնուելը, այլ երկիւղից էին ընդունել պատգամը, ուրախ էին, որ Նա չէկաւ սպասուած ժամանակին: Նրանց դաւանանքը չէր ազդել սրտի վրայ եւ չէր մաքրագործել կեանքը: Ժամանակի անցնելը շատ ճշգրտօրէն նախատեսուած էր՝ այդպիսի սրտերը յայտնելու համար: Նրանք առաջինը եղան, որ դարձան եւ ծաղրի ենթարկեցին այն տրտմած, յուսախաբ եղածներին, որոնք իսկապէս սիրել էին իրենց Փրկչի յայտնուելը: Ես տեսայ Աստծու իմաստութիւնը՝ Իր ժողովրդին փորձելու եւ նրան քննական փորձութիւն տալու մեջ, որպէսզի յայտնուեն նրանք, որոնք փորձութեան ժամին պիտի ընկրկէին եւ պիտի յետ

դառնային»:

«Հիսուսն ու ողջ երկնային գործը կարեկցությամբ և սիրով էին նայում նրանց վրա, ովքեր քաղցր ակնկալությամբ տենչացել էին տեսնել Նրան, Ովին սիրում էին իրենց հոգիները: Հրեշտակները սավառնում էին նրանց շուրջը՝ նրանց պահպանելու իրենց փորձության ժամին: Նրանք, ովքեր անտեսել էին երկնային պատգամն ընդունելը, թողնվեցին խավարի մեջ, և Աստծո բարկությունը բորբոքվեց նրանց դեմ, որովհետև չկամեցան ընդունել այն լույսը, որ Նա երկնքից ուղարկել էր նրանց: Այդ հավատարիմ, հիասթափված անձինք, որոնք չէին կարողանում հասկանալ, թե ինչու իրենց Տերը չեկավ, չթողնվեցին խավարի մեջ: Նրանք դարձյալ առաջնորդվեցին դեպի իրենց Աստվածաշնչերը՝ քննելու մարգարեական ժամանակաշրջանները: Տիրոջ ձեռքը հեռացվեց թվերից, և սխալը բացատրվեց: Նրանք տեսան, որ մարգարեական ժամանակաշրջանները հասնում էին մինչև 1844 թվականը, և որ նույն ապացույցը, որ իրենք ներկայացրել էին՝ ցույց տալու համար, թե մարգարեական ժամանակաշրջաններն ավարտվում էին 1843 թվականին, ապացուցում էր, որ դրանք պիտի ավարտվեին 1844 թվականին: Աստծո Խոսքից լույս շողաց նրանց դիրքի վրա, և նրանք հայտնաբերեցին մի ուշացման ժամանակ՝ «Թեպետ [տեսիլքը] ուշանայ, սպասի՝ ը նրան»: Քրիստոսի անմիջական գալստյանը տաժած իրենց սիրո մեջ նրանք անուշադրության էին մատնել տեսիլքի ուշացումը, որը նախատեսված էր՝ հայտնելու ճշմարիտ սպասողներին: Դարձյալ նրանք ունեին ժամանակի մի կետ: Սակայն ես տեսա, որ նրանցից շատերը չէին կարող իրենց ծանր հիասթափությունից վեր բարձրանալ՝ ունենալու այն աստիճանի նախանձախնդրությունն ու եռանդը, որոնք բնորոշել էին իրենց հավատը 1843 թվականին»:

«Սատանան և նրա հրեշտակները հաղթեցին նրանց վրա, և նրանք, ովքեր չէին ուզում ընդունել լուրը, շնորհավորում էին իրենց՝ իրենց հեռատես դատողության և իմաստության համար, որ, ինչպես իրենք էին այն անվանում, չընդունեցին այդ մոլորությունը: Նրանք չէին գիտակցում, որ իրենք մերժում էին Աստծո խորհուրդը՝ իրենց իսկ դեմ, և գործում էին Սատանայի ու նրա հրեշտակների հետ միաբանությամբ՝ շփոթեցնելու Աստծո ժողովրդին, որը ապրում էր երկնքից ուղարկված լուրը»:

«Այս պատգամին հավատացողները հալածվում էին եկեղեցիներում: Միառժամանակ նրանք, ովքեր չէին ընդունում պատգամը, վախի պատճառով զսպված էին՝ իրենց սրտերի զգացումները գործով արտահայտելուց. բայց ժամանակի անցնելը բացահայտեց նրանց իսկական զգացումները: Նրանք ցանկանում էին լռեցնել այն վկայությունը, որ սպասողներն իրենց հարկադրված էին զգում բերելու, թե մարգարեական ժամանակաշրջանները հասնում էին մինչև 1844 թվականը: Հավատացողները պարզությամբ բացատրեցին իրենց սխալը և ներկայացրին այն պատճառները, թե ինչու էին սպասում իրենց Տիրոջը 1844 թվականին: Նրանց ընդդիմախոսները չէին կարող որևէ փաստարկ բերել ներկայացված գորավոր պատճառների դեմ: Սակայն եկեղեցիների բարկությունը բորբոքվեց. նրանք վճռել էին չլսել ապացույցները և վկայությունը դուրս պահել եկեղեցիներից, որպեսզի ուրիշները չկարողանան այն լսել: Նրանք, ովքեր չէին

համարձակվում ուրիշներից պահել այն լույսը, որ Աստված տվել էր իրենց, դուրս հանվեցին եկեղեցիներից. Բայց Հիսուսը նրանց հետ էր, և նրանք ուրախ էին Նրա երեսի լույսով: Նրանք պատրաստված էին ընդունելու երկրորդ հրեշտակի պատգամը»: Վաղ Գրություններ, 235–237:

Արդեն իսկ ներկայացված պատմությունը, ի թիվս այլ բաների, նկարագրում է 2020 թվականի հուլիսի 18-ի փորձառությունը, սակայն այն միտքը, որին կամենում եմ, որ ուշադրություն դարձնեք, այն է, որ այն հասկացողությունը, որ ներկայացված է Կեսգիշերյան Աղաղակի պատգամով, ինչպես այն տրվեց Սամուել Սնոուի կողմից Էքզեթերի ճամբարային ժողովում, ներկայացված է ոչ թե Սնոուի պատմական գործունեությամբ, այլ Տիրոջ ձեռքի գործով: Նրա ձեռքը ծածկել էր մի սխալ, և երբ Նա հեռացրեց Իր ձեռքը, միլլերականները այդ ժամանակ կարողացան հասկանալ իրենց հիասթափությունը, ինչպես նաև հասկանալ, որ իրենք գտնվել էին այն ժամանակահատվածում, որը ներկայացված է որպես ուշացման ժամանակ:

Նրա ձեռքի հեռացումը Էմմավուսի ճանապարհին եղած աշակերտների պատմության էական տարրն է: Այն խորհրդանշում է այն ժամանակաշրջանի ավարտը, որ հայտնի է որպես սպասման ժամանակ, և ավարտվում է այն հասկացողությամբ, որ ներկայացված է Կեսգիշերային Աղաղակի լուրով: Սակայն Էմմավուսի պատկերը տեղի ունեցավ խաչից հետո, որը ներկայացնում է Մեծ Հիասթափությունը, ոչ թե Ղազարոսի մահվան առաջին հիասթափությունը:

Եվ ահա նրանցից երկուսը նույն օրը գնում էին մի գյուղ, որ Էմմավուս էր կոչվում, և Երուսաղեմից մոտ վաթսուն ասպարեզ հեռու էր: Եվ նրանք միմյանց հետ խոսում էին այս բոլոր պատահած բաների մասին: Եվ եղավ, երբ նրանք իրար հետ զրուցում և խորհրդածում էին, ինքը՝ Հիսուսը, մոտեցավ ու նրանց հետ գնում էր: Բայց նրանց աչքերը բռնված էին, որպեսզի նրան չճանաչեն: Եվ նա նրանց ասաց. «Ի՞նչ խոսքեր են սրանք, որ միմյանց հետ փոխանակում եք, մինչ գնում եք և տրտում եք»: Ղուկաս 24:13–16:

Այս հատվածում «աչքեր» բառը ներկայացնում է տեսողությունը՝ առավելապես, քան աչքի իրական օրգանը: «Պահված» բառը նշանակում է զորություն: Աշակերտները ի վիճակի չէին հասկանալու խաչի տեսիլքը, որովհետև Քրիստոս ծածկել էր խաչի մարգարեական տեսիլքը տեսնելու նրանց կարողությունը: Քրիստոսի ձեռքը Նրա զորության խորհրդանշն է: Այն տխրությունը, որը Հիսուսը նկատեց, արտահայտում էր նրանց մեծ հիասթափությունը: Հիասթափված աշակերտների հետագա խոսակցությունից հետո Քրիստոսը սկսեց խոսել:

Ապա Նա նրանց ասաց. «Ո՛վ անմիտներ և սրտով դանդաղ՝ հավատալու այն ամենին, ինչ մարգարեները խոսեցին. մի՞ թե Քրիստոսը չպետք էր, որ այս ամենը չարչարվեր և մտներ Իր փառքի մեջ»: Եվ Մովսեսից ու բոլոր մարգարեներից սկսելով՝ Նա նրանց բոլոր Գրություններում մեկնեց Իր մասին եղածները: Եվ նրանք մոտեցան այն գյուղին, ուր գնում էին, իսկ Նա այնպես ձևացրեց, թե ցանկանում էր ավելի հեռու գնալ: Բայց նրանք ստիպեցին Նրան՝ ասելով. «Մնա՛ մեզ հետ, որովհետև երեկոյանում է, և օրը խիստ անցել է»: Եվ Նա ներս մտավ՝ նրանց հետ

մնալու: Ղուկաս 24:25–29.

Հիսուս աշակերտներին ուսուցանեց՝ գործադրելով աստվածաշնչյան մեկնաբանության «պատմականապաշտ» մեթոդաբանությունը՝ Մովսեսից սկսվող մարգարեական գծերը սրբազան պատմության ընթացքում առաջ բերելով, որպեսզի բացահայտի խաչի պատմությունը: Հիսուսը գործածեց անցյալի մարգարեական պատմության այն գծերը, որոնք ներկայացնում են հին շավիղներն ու տող առ տող մեթոդաբանությունը, որպեսզի ուսուցանի հիասթափված աշակերտներին: Երբ Նա թվաց, թե առանց նրանց էլ շարունակելու է ճանապարհը, նրանք ստիպեցին Նրան ներս մտնել և մնալ իրենց հետ: Նրանք գտնվում էին սպասման ժամանակում, և Քրիստոսը պատրաստվում էր հեռացնել Իր ձեռքը նրանց աչքերից: Երբ Նրա ձեռքը հեռացվեց, սպասման ժամանակը պիտի ավարտվեր, և երբ նրանք խավարի միջով շտապեցին հետ՝ դեպի Երուսաղեմ ու տասնմեկ աշակերտների մոտ, նրանք նախապատկերեցին Կեսգիշերյան Աղաղակի լուրի փոխանցման արագությունը:

Եվ եղավ, երբ Նա նրանց հետ սեղանի շուրջ էր նստած, վերցրեց հացը, օրհնեց, բեկեց և տվեց նրանց: Եվ նրանց աչքերը բացվեցին, և ճանաչեցին Նրան, ու Նա անհետացավ նրանց տեսողությունից: Ղուկաս 24:31:

Հիսուս հեռացրեց Իր ձեռքը, որը պահում էր նրանց մարգարեական տեսիլքի ըմբռնումը, և երբ դա արեց, նրանք ճանաչեցին Նրան: Հիսուսը նրանց բերել էր Կեսգիշերյան աղաղակի պատգամը, և նրանք այն ընդունեցին ուտելիս, որովհետև ամեն մի պատգամ պետք է ուտվի: Նրանք անմիջապես, «երկրով մեկ մակընթաց ալիքի պես», շտապեցին այդ մասին հայտնել տասնմեկ աշակերտներին:

Եվ միմյանց ասում էին. «Մի՞ թե մեր սիրտը չէր բորբոքվում մեր մեջ, երբ Նա ճանապարհին խոսում էր մեզ հետ, և երբ մեզ համար բացատրում էր Գրությունները»: Եվ նույն ժամին վեր կացան, վերադարձան Երուսաղեմ, և գտան տասնմեկին միասին հավաքված, և նրանց հետ եղողներին, որոնք ասում էին. «Տերը ճշմարտապես հարություն է առել և երևացել է Սիմոնին»: Եվ նրանք պատմեցին, թե ինչ էր պատահել ճանապարհին, և ինչպես Նրան ճանաչեցին հացի կոտրելու ժամանակ: Եվ մինչ նրանք այս բաներն էին խոսում, Ինքը՝ Հիսուսը, կանգնեց նրանց մեջտեղում և ասաց նրանց. «Խաղաղություն ձեզ»: Բայց նրանք սարսափեցին և վախով լցվեցին, և կարծեցին, թե ոգի են տեսնում: Եվ Նա ասաց նրանց. «Ինչո՞ւ եք խռովված, և ինչո՞ւ են ձեր սրտերում խորհուրդներ ծագում: Տեսե՛ք Իմ ձեռքերն ու Իմ ոտքերը, որ Ես Ինքս եմ. շոշափեցե՛ք Ինձ և տեսե՛ք, որովհետև ոգին միս և ոսկորներ չունի, ինչպես տեսնում եք, որ Ես ունեմ»: Եվ այս ասելուց հետո ցույց տվեց նրանց Իր ձեռքերն ու Իր ոտքերը: Իսկ մինչ նրանք դեռևս ուրախությունից չէին հավատում և զարմացած էին, Նա ասաց նրանց. «Այստեղ ուտելու բան ունե՞ք»: Եվ Նրան տվին խորոված ձկան մի կտոր և մեղրախորիսից: Եվ Նա վերցրեց ու նրանց առաջ կերավ: Եվ ասաց նրանց. «Սրանք են այն խոսքերը, որ ասում էի ձեզ, քանի դեռ ձեզ հետ էի, թե պետք է կատարվի այն ամենը, ինչ գրված է Իմ մասին Մովսեսի օրենքում, մարգարեների մեջ և սաղմոսներում»: Այն ժամանակ բացեց նրանց միտքը, որպեսզի հասկանան Գրությունները: Ղուկաս 24:32–45.

Ինչպես Էմմաուս տանող ճանապարհին եղած աշակերտների պարագայում, Հիսուսը պատգամը ներկայացնում է Աստվածաշնչի անցյալի սրբազան պատմությունների միջոցով՝ բացատրելու Իր մահվան և հարության պատմությունը, և Նա դա արեց՝ նրանց ուտելու օրինակ տալով: Աստծու ժողովուրդը պետք է ուտի պատգամը: Նրանց անորոշության և վշտի մեջ Հիսուսը, բացելով նրանց միտքը ներկա ճշմարտության պատգամին, որը հիմնված էր անցյալի սրբազան պատմությունները տող առ տող միավորելու վրա, ավարտին է հասցնում սպասման ժամանակը, որ տեղի ունեցավ Իր մահվանից մինչև Իր հարությունը, համբարձումը և վերադարձը:

Ուստի Էմմաուս տանող ճանապարհին գտնվող երկու աշակերտները (որոնք ներկայացնում են երկրորդ հրեշտակին, որ միանում է և զորացվում Կեսգիշերյան աղաղակի պատգամով) խաչին հաջորդած ուշացման ժամանակը նույնացնում են այն ուշացման ժամանակի հետ, որը նախորդեց Կեսգիշերյան աղաղակին: Հետևաբար աշակերտների հիասթափությունը ներկայացնում է մարգարեական գծի առաջին հիասթափությունը, ոչ թե մեծ հիասթափությունը:

Էմմավուսի պատմությունը ապա կրկնվում է հիասթափված տասնմեկ աշակերտների հետ: Հիսուսը միանում է նրանց, «պատմականության» մեթոդաբանության միջոցով սովորեցնում է նրանց մարգարեական խոսքի կատարման մասին, ապա, ուտելիս, բացում է նրանց միտքը: Պատմության սկիզբը նույնացնում է պատմության ավարտը: Այնուհետև Հիսուսը առաջ է դնում մի երրորդ վկայություն այն փաստի վերաբերյալ, որ խաչի հիասթափությունը կարող է մարգարեաբար կիրառվել առաջին հիասթափության վրա: Նա տալիս է պատմության կառուցվածքի երրորդ վկայությունը՝ նրանց ասելով, որ մնան Երուսաղեմում, մինչև որ վերնից զորություն ընդունեն:

Եվ նրանց ասաց. «Այսպես է գրված, և այսպես էր պետք, որ Քրիստոսը չարչարվեր և երրորդ օրը հարություն առներ մեռելներից. և որ նրա անունով ապաշխարություն և մեղքերի թողություն քարոզվեր բոլոր ազգերի մեջ՝ սկսած Երուսաղեմից: Եվ դուք այս բաների վկաներն էք: Եվ ահա ես ձեզ վրա ուղարկում եմ իմ Հոր խոստումը. իսկ դուք մնացե՛ք Երուսաղեմ քաղաքում, մինչև որ վերնից զորությամբ զգեստավորվեք»: Եվ նրանց դուրս հանեց մինչև Բեթանիա, և իր ձեռքերը վեր բարձրացնելով՝ օրհնեց նրանց: Եվ եղավ, մինչ նրանց օրհնում էր, բաժանվեց նրանցից և վեր համբարձվեց երկինք: Եվ նրանք երկրպագեցին նրան ու մեծ ուրախությամբ վերադարձան Երուսաղեմ: Եվ մշտապես տաճարում էին՝ գովաբանելով և օրհնելով Աստծուն: Ամեն: Դուկաս 24:46–53.

Էմմաուս գնացող աշակերտների մասին պատկերավոր պատմությունը մատնանշում է մի սպասման ժամանակ, որ սկսվեց Նրա մահվանից և տևեց մինչև Նա հարություն առավ ու համբարձվեց Իր Հոր մոտ: Սպասման ժամանակը Էմմավուսի աշակերտների համար ավարտվեց, երբ խաչի իրադարձությունների պատգամը հաստատվեց՝ անցյալի սուրբ պատմությունների գծերը միմյանց հետ միացնելու մեթոդաբանությամբ՝ տող առ տող: Այնուհետև այդ պատգամը աշակերտների կողմից տարվեց որքան հնարավոր էր արագ: Ապա Հիսուս հանդիպում է տասնմեկ աշակերտներին, կրկին հիշատակվում է ճաշ ուտելը, պատգամը հաստատելու համար գործածվում է տող առ տող եղանակը, և,

ինչպես Էմմաուսի աշակերտների դեպքում, Նա ապա բացում է նրանց միտքը և հեռանում: Սակայն ոչ նախքան այն, որ Նա նշանավորեց Երուսաղեմում սպասման պատմությունը, մինչև որ այդ սպասման ժամանակը ավարտվեց Սուրբ Հոգու գալուստով՝ Պենտեկոստին:

Երբ Հիսուսն Իր աշակերտներին ասաց, որ սպասեն Երուսաղեմում, դա Եմմաուս տանող ճանապարհի պատմության վախճանն էր: Պատմության սկիզբը ներկայացնում էր մի հիասթափություն, որին հաջորդում էր սպասման մի ժամանակաշրջան, որին էլ հաջորդում էր ճշմարտության հայտնություն, որը ներկայացնում էր Կեսգիշերյան աղաղակի լուրը: Ճշմարտության այդ հայտնությունն իրականացավ, երբ Քրիստոս հեռացրեց Իր ձեռքը, որով աշակերտների աչքերը «պահված էին»: Սա պատմության սկիզբն է, և պատմության միջինը նույն պատմությամբ կրկնվում է, երբ Քրիստոս հեռացրեց հիասթափությունը տասնմեկ աշակերտներից՝ Իրեն հայտնելով և բացելով նրանց հասկացողությունը Իր Խոսքի վերաբերյալ: Ապա՝ նույնական մարգարեական կառուցվածքի վերջին մի վկայություն, որը սկսվում է առաջին հիասթափությամբ, ոչ թե մեծ հիասթափությամբ:

Էմմաուսից մինչև Պենտեկոստե պատմությունը ներկայացնում է առաջին հիասթափության, սպասելու ժամանակի և Կեսգիշերյան Աղաղակի երեք վկաներ, սակայն այն իրական հիասթափությունը, որը յուրաքանչյուր երեք վկաներից յուրաքանչյուրի սկզբում հանդիսանում է ճանապարհանշան, իրականում երկրորդ հիասթափությունն էր, ոչ թե առաջինը: Ըմբռնելը, որ այն ճանապարհանշանը, որը Միլլերական պատմության մեջ Մեծ Հիասթափությունն է, գործածվում է Միլլերական պատմության առաջին հիասթափությունը պատկերավորելու համար, էական է այն պատմությունն ըմբռնելու համար, որը մենք գտնում ենք Հովհաննեսի չորս գլուխներում, որոնք տեղի են ունենում վերջին ընթրիքի ժամանակ կատարված ուտելու և Գեթսեմանի պարտեզում կեսգիշերին տեղի ունեցած ձերբակալության միջև: Արժե նկատել, որ երբ Հիսուսը երևաց տասնմեկ աշակերտներին և կերավ նրանց հետ, հարցրեց. «Ինչո՞ւ եք խռովված, և ինչո՞ւ խորհուրդներ են ծագում ձեր սրտերում»:

Հովհաննեսի գրքում այն բանից անմիջապես հետո, երբ Նա կերավ վերջին ընթրիքը, այն հատվածը, որ մենք պիտի քննենք, սկսվում է Քրիստոսի այն խոսքերով, որով Նա նրանց ասում է. «Թող ձեր սրտերը չխռովվեն»: Հինգ օրվա ընթացքում նրանք մոռացել էին հենց այդ պատվերը: Հովհաննեսի Ավետարանի տասնչորսից մինչև տասնյոթերորդ գլուխները ներկայացնում են 2020 թվականի հուլիսի 18-ի առաջին հիասթափությունը, որը ներմուծում է սպասման ժամանակ, տանելով դեպի Հիսուս Քրիստոսի Հայտնությունը, որ բացվում է փորձաշրջանի փակվելուց անմիջապես առաջ, և ներկայացնում է Կեսգիշերյան աղաղակի լուրը: Այդ լուրը ներմուծում է մի ժամանակաշրջան, որը նախատիպորեն ներկայացվել է յոթերորդ ամսվա շարժումով և նույնապես նախատիպորեն ներկայացվում է Էմմաուսի աշակերտների՝ գիշերվա խորքին Երուսաղեմ սլանալով վերադառնալով: Այդ պատմությունն է, որ ներկայացվում է երեք եբրայական տառերով, որոնք Քրիստոսի կողմից գործածվեցին՝ Իրեն որպես «Ճշմարտություն» ներկայացնելու համար:

Հովհաննեսի այս չորս գլուխների պատմության մեջ է, որ մենք գտնում ենք ոչ միայն, թե Սուրբ Հոգու գործը նույնացվում է հենց այդ խոսքի նույն քայլերի հետ, այլև այն, որտեղ գտնվում է լավագույն ապացույցը՝ հաստատելու այն պնդումները, որ այժմ արվում են, թե Կեսգիշերային Աղաղակի լուրի վերջնական իրականացումն այժմ աստիճանաբար ներկայացվում է Էքսեթերի ճամբարային ժողովում՝ օգոստոսի տասներկուսից մինչև տասնյոթը: Երբ լուրը վերջապես ճանաչվի սպասող սրբերի կողմից, աշխարհը կնետվի կիրակնօրյա օրենքի ճգնաժամի մեջ, մինչ այդ պատգամաբերները «վերջին օրերի» վերջնական նախազգուշացման լուրը կտանեն մահամերձ աշխարհին: